

Werk

Titel: Vita Nobilis & eruditi viri Francisci Iunii, S. Theologiæ Doctoris, & in Academia

Autor: Merula, Paulus

Verlag: Raphelengium

Ort: Lugduni Batavorum

Jahr: 1595

Kollektion: DigiWunschbuch; Varia

Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen

Werk Id: PPN795335369

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN795335369>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=795335369>

LOG Id: LOG_0003

LOG Titel: Vorwort

LOG Typ: preface

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain these Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

PAVLLVS G. F. P. N.

MERVLA, I. C.

ECCLESIIS PER BELGICAM

GALLICANIS S. DICO.

SVBIIIT non ita pridem animum,
meum cogitatio, viri Christianissimi,
turpe esse & indignum homine, quem,
cum aliis, tum iuuanda patria, fecit
Deus, res ab Romanis, Gracis, alijsq;
ante multa secula gestas ad unguem scire: ea vero,
que domi & in patria proximis annis patrata, fœdè
non solum ignorare, sed etiam insuperhabere &
auerso vultu contemnere. Ea macula ne viderer ego
cum multis aliis adpersus, amorem cepi ante bien-
nium omnia, que ad hunc nostræ reip. statum, quæ-
que ad bellum, quod geritur, partim impressa scripta
partim publicè priuatimq;, undiq; conquirendi; con-
quisita legendi; lecta in Annalium Codicem, ordine
obseruato diligentissimè, carptim breuibusq; verbis,
neruosis tamen, referendi; sine tantis sumptibus,
tantisq; molestiis proposito, qui lapsu temporis, cum
Deo, parebit. Natura autem (quod lubens fateor,
non enim hoc vitio dandum) ita mihi semper fuit

comparatum, ut nunquam & nusquam meis votis
atque ceptis satisfiat. Multa in multis (quorum
numerus septem millium, & quod excurrerat) lege-
ram; infinita ex tanta & Actorum & Auctorum
copia enotaram; & iam obrutus immensa iacebam
enotatorum mole: quum ipsissimos undarum civi-
lium, quibus tricesimum ferè annum immane quan-
tum volumur, fontes vixdum cognoscerem. Im-
pulsit hac me caussa, ut varios, quibus memineram
initia hac ad amussim comperta, quosq; singulari
praditos auctoritate in ea moliendo magnam partem
inaudieram fuisse, accesserim, consuluerim & quid-
quid primorum motuum notum iis esset, benignè mihi
aperirent, rogarim. In horum numero facile princeps
fuit V. N. FRANCISCUS IUNIVS. Adstiterat
enim hic, ut multi adfirmabant, ipsis turbarum fon-
tibus, & accuratissimè notarat quantis tempestati-
bus, in quàm magno & procelloso pelago iactata fue-
rit navis, qua tranquille iam & parum abest extra
discrimen omne, vehimur, sedente ad clavum Gu-
bernatore peritissimo, cuiusq; oculi in omnia intenti.
Adeo, compello, precor, quantum memoria suppedi-
tabat, nonnihil illorum exponeret. Quod quarebam,
haud difficulter ab humanissimo viro & docendis
aliis verè nato, sum adsequutus. Disserebat vir
magnus

magnus fideliter & absque furo de vera & principe
grauissimi belli causa: de Inquisitionis in Hispania,
quum Ferdinandus regnaret, natiuitate; de eiusdem
Sixti IV. opera, incremento; de rigido in Libertatem,
Priuilegia, Plebem, Procures, Regem etiam ipsum
imperio; de lata denique eius extra vastos Iberorum
fines propagatione. Narrabat multa de immode-
rata Edictorum acerbitate aduersum eos, qui Re-
formatam religionem profitebantur; de illorum pro-
mulgatione, nullo expectato Ordinum adsensu; de
crudeli Executione, qua miserorum fortuna expila-
bantur, qua excruciantur conscientia, qua Cui-
tates Priuilegiis suis fraudabantur, qua omnes om-
nium Ordinum, habita vix aetate, nulla autem sexus
ratione, ad lanienam, tormenta, supplicia raptabantur;
qua carcere, vinculis, equuleis, ferro, cruce, flama, de-
fossionibus, mersionibus, in vniuersos, indicta causa,
diebus omnibus, saepe etiam interpesta nocte, immanem
in modum seuebatur. Commemorabat infinita de
specioso conseruanda Religionis Catholicae velo, No-
uorum Episcoporum, qui Fidei Inquisitores agerent
& Gladij potestatem occuparent, institutione, ne-
siente aut ceriè non animaduertente Rege, contra
omnes Maiorum ritus & consuetudines, contra ve-
terum Abbatiarum fundationes, contra reliquorum

Episcopatum iurisdictiones, infidis omnia Granuel-
lani (qui nihil non volebat, nihil non poterat in Bel-
garum perniciem) artibus. Addebat, his omnibus
tandem aliquando Proceres intercessisse, qui non ob-
scuris iudiciis videbant, nisi principis occurreretur,
& mature provideretur, plebem, quæ alioqui patien-
tissima erat & sui principis amantissima, non posse
diutius in officio contineri, & cladem aliquam toti
Belgica certam instare: ab iis nihil vi, nihil malis ar-
tibus (quarum haud iure insimulabantur) tenta-
tum: missum in Hispaniam Baronem à Montigni,
Edictorum acerbiter deprecaturum; eum paullo
post, re infecta, obsessio ab Inquisitoribus & in am-
biguum lacerato boni principis animo, rediisse: dete-
statur subinde perfidiam in Regem placidissimum,
fraudem in Nobilitatem, contemptum & calumnias
in liberarum civitates, crudelitatem in obsequentem &
imperij patientem Populum, coniurationem denique
paucorum non solum ad opprimendam Belgicam,
verumetiam ad extinguendas omnes reliqui orbis
Christiani pacis & tranquillitatis reliquias. Adii-
ciebat, enitente magis magisque suum Novorum
Episcoporum foetum Granuellano, iterum in Hispaniam
missum, consilio Gubernatricis & Optimatum,
Armenterum Hispanum; qui Principem doceret

non posse diutius retineri plebem in officio, nolle etiam
Proceres post-illa suum in Rerum administratione
locum tueri, nisi effrenis Granuellani audacia cobi-
beretur: hanc Legationem eas aiebat habuisse vires,
ut homo, dolis consuendis admirabilis, à Principe
fuerit ex Belgica reuocatus. Pradicabat viri, ma-
gnas tragœdias molientis, discessu nonnihil quidem
respirasse Belgas, sed, vix paucis mensibus interiectis,
iterum coactum fuisse optimum Principem, suis In-
quisitionis iugum imperare; Episcopos, Edicta, Con-
cilium etiam Tridentinum urgere; atrocium suppli-
ciorum genera in eos, qui Euangelica doctrina erant
addicti, decernere; in his præuisam fuisse ab omnibus
graue aliquam populi seditionem, & extremam
totius Belgicæ cladem; cui auerruncandæ ablegatum
fuisse in Hispaniam, nomine Præfectæ & Primo-
rum, Comitem Egmondanum, operam daturum
animo Principis placando, Edictorum acerbitati
paullum leniendæ, Inquisitioni denique tollendæ:
Principem per Egmondanum benignè respondisse;
omnia Belgicæ causâ fuisse pollicitum; negocium de-
mandasse ipsis totius prouinciæ Summatibus, ut
sedulo, ne quid Resp. detrimenti caperet, viderent, &
formulam aliquam præscriberent, qua posset iri
obuiam tantis periculis, salua Catholica Religione.

Reuerso

Reuerso in Belgicam Egmondano, concreditam
fuisse tribus Episcopis, totidem Theologis, tribus
item Iuris Canonici, totidemq; Ciuilibus peritis formu-
la concipiendae curam. Hic omnia fuisse turbata à
Pontificis, Granuellani, Inquisitorum factionibus;
extortas Regi postremum litteras, quibus suprema
quasi voluntate imperabantur per totam Belgicam
Inquisitio, Edictorum ad apicem observatio, Episco-
porum in omnibus Ciuitatibus Inauguratio, Concilij
Tridentini Decretorum edictio & promulgatio.
Sermoni finem imponens, hinc ortas precipue tam
multas adseribat lacrimas; ab hac maxime linea
incepisse summam omnium consternationem, im-
mensam singulorum agritudinem, & publicam Pro-
uinciarum mæstitiam; hinc processisse varios Nobi-
lium Conuentus, Confederationes, Supplices Libel-
los, Bella denique hæc funestissima, & plusquam
ciuilia. Hæc & alia, quæ longum esset scribere, me
admirante & oculis in eum defixis, recensebat. Ro-
ganti ecquid horum haberet in scriptis, subnegabat;
innuebat tamen nonnihil notatum in breui quodam
Commentariolo, quod M. Æmilium Scaurum
magnosq; antiquioris eui viros sequutus de sua vita
quondam scripserat. Quum cognosceret meum
eius videndi & inspiciendi obiter desiderium, qua
est hu-

est humanitate, protulit; prolati exordium ita placuit, ut illud in paucos dies rogatum impetrarim. Legi, relegi, haud oscitanter omnia expendi; unius hominis vitam ita variatam admiratus. Obstupebam dura tanti viri initia; tantis malis agitatam puerilem aetatem; transactam tam periculose adolescentiam, ab Diabolo etiam aëreā moliente impetitam; iuuenem foro ferè mancipatum, dicatum ab Deo & secretum sua Ecclesia; virum iam in arenam vocatum, tam fideliter & presenti animo sese gessisse, vera de Deo doctrina notitia novitios animos imbuendo, & omnium virtutum exemplis suis Auditoribus pralucendo; tandem verò durissima certamina eluctatum & mirifice sauisimo multarum calamitatum oceano ereptum. Dolebam tantorum Dei beneficiorum, quæ in unum hominem collata, scientiam apud unum delitescere, eademq; à tam multis ignorari. Scriptum à me redditum repetij, non alio fine, quàm ut aliis eius legendi facerem copiam: de Editione ne verbum quidem communicans cum ipso suam vitam scribebat; ne si abnuisset, iacturam hanc pati coacta fuisset Ecclesia Christiana, cuius maximè refert hæc non ignorare; néve si adnuisset, propriam hic gloriam venatum virum optimum maliuoli obiicerent. Certè docebuntur inde

**

Varia

varia varij. Deprehendent viri Principes, no-
strorum corporum Tutores, rerumq; nostrarum
Curatores, quantis cum periculis iacta fuerint fun-
damenta pulcherrimo huic edificio, cui sarto tecto con-
servando omnem adhibent diligentiam; deprehen-
dent quanto fastigium emolendum constiterit
sanguine; deprehendent quanto studio omnia ferè
elementa in Fabrorum perniciem & extirpationem
fuerint concitata. Videbunt animarum Pastores
quantis difficultatibus educentur Ecclesie Ministri:
videbunt quanta discrimina, quanta miseria, quan-
ta calumnia comitentur cum omnem, tum Ecclesia-
sticam gubernationem: videbunt hic tamquam in
speculo precipuam Ministrorum virtutem, Fide-
litatem; huius quasi tres Gemmas, veram Dei
Agnitionem, qua virtutum omnium fons & norma,
Constantiam & Diligentiam in munere exsequen-
do; hac omnia iuvare ab summo Divinae Gloriam zelo,
& ardentissimo isti promovenda Desiderio. Intel-
ligent Parentes quid sui officij in educandis Libe-
ris; eos veram Religionem esse docendos, & ad divi-
num cultum ante omnia instruendos, ut & Religio-
ni honorem habeant, & de Deo verba facere à pri-
mis annis discant; eos ab iurandi consuetudine con-
tinendos, ab verbis factisq; obscenis custodiendos,
ab Ma-

ab Malorum consortio arcendos, honestis moribus
imbuendos esse *Adsuofaciendo, Admonendo, Exer-*
cendo, Exemplis: intelligent eorundem, quum pro-
uectioris ætatis certo vitæ generi erunt consecrandi,
pertentanda diligenter *Ingenia, cognoscendam Na-*
turam & discernendam *Indolem*, quò magis illo-
rum inclinent *Animi*: intelligent qua ætate pueri
discendis *Litteris* adhibendi, quanto discendi labore
grauandi, qualibus erudiendi *Pædagogis* & *Ma-*
gistris committendi. *Discent* hinc *Liberi* *Amore*
quodam & *Reuerentia* *Parentibus*, eorumq; iudi-
cio volentes sese subiicere: *discent* præstare eis *Obe-*
dientiam & *Gratitudinem*: *discent* patientia tole-
randos eorum esse nauos & infirmitates. *Cogno-*
scant *Præceptores*, eos, quos curæ suæ commendatos
acceperunt, omni cura & amore prosequendos; opus
esse, ut profundius & maiore cum fructu *Doctrina*
rerumq; variarum cognitio tenellis ingenii instille-
tur, ordine in *Artibus* tradendis; *Repetitiones* &
Examina strictè seruanda, ut *Iudicia* illorum for-
mentur & firmentur, *Ingenia* acuantur, *Memo-*
ria iuuetur, *studiorum* cursus intra certas metas
contineatur, & assuesciant *Discentes*, omis-
sibus *Inutilibus*, *Utilia* discere: cognoscent moderatè omnia esse
exigenda, ne *Studiorum* pondere grauati corrumpant:

cognoscent abstinendum esse ab inferendis Plagis;
non esse excandescendum, non cum Orbilio sauien-
dum, nimia enim (qua culpa adsignari solet) saui-
tia vitia Discipulorum indurari, virtutes languere
ac perire; seueriorem Disciplinam remouen-
dam; Errata illorum, praesertim qui mansuetioris In-
genij, saepius dissimulanda, vel leniter emendanda,
placidoq; vultu corripienda, ne acrior reprehensio
Litterarum amorem imminuat, & desperationem
adferat adsequendi, quo egregia se Indoles attolle-
bat, odiumq; eius, cuius summo antè amore flagra-
bat. Mutuabuntur ex hac quasi officina Disci-
puli Amorem Litterarum & Praceptorum, Di-
ligentiam, Adsiduitatem, Laborem, Obedientiam,
Gratitudinem deniq; in Praeceptores, quorum Ope-
ra & Fide facti Meliores, & Doctrinam accepe-
runt. Conspiciuntur etiam hic Coniugum Officia,
Amor, Fides, Societas, & similia. Haurient, ut
paucis dicam, hinc omnes exempla sibi virtutum ma-
ximarum, Pietatis, Iustitiae, Sedulitatis, Grauitatis,
Modestiae, Gratitudinis, Patientiae, Fortitudinis,
Candoris, Humanitatis, Castitatis, Pudoris, Tem-
perantiae, Moderati Linguae vsus, Comitatis & ce-
terarum. Ex quibus omnibus videre licet, quantum
interfit, utrum eius edatur vita, qui priuatim sem-

per egit; an verò, cui vel in Ecclesia, vel in Politia
publicum munus imposuit Deus. Priorum nonnulli
ita se gesserunt & gerunt, ut illorum Actiones sint
digna, quæ ab multis noscantur: posteriores verò ta-
les, ut quidquid ferè ab iis actum, sciri sit necesse; vel
ad imitandum, si bonum, si rectum, si aequitati hone-
stisq; moribus consentaneum; vel ad fugiendum, si se-
cus. Operatur Deus aliter in Privatis, aliter in
Publicis, quorum Acta pertinere vult ad omnes. Et
utinam plura eiusmodi scripta in lucem prodirent,
maiora certè videremus diuina in Ecclesiam Beni-
gnitatis indicia, quæ tamen nusquam non conspici-
mus maxima. Ad vos autem mitto, viri Christia-
nissimi, qui vester, qui apud vos natus, qui vobis,
quorum summè periclitabamini, Dux fuit & Pastor,
cuius operam fecit claram & inlustrem magnus ille
Pastor in Ecclesia reformanda, & ab omni huma-
na fece purganda. Vos boni consulite, Deoq; preci-
bus vestris obferte eum, qui mittitur, & qui mittit.
Valete. Lugduni Batauorum Eid. Decembr.
c1o. 1o. xciv.

AD

Fulcra R. O. M. A. M. : Sic mensura
Præcipies ferient eunus.

Reductio